

EKOCI - eko civilna iniciativa Slovenije

Ulica Savinjske čete 3, 3310 Žalec

W: www.ekoci.si, E: ekoci.si@gmail.com

Občina Ptuj, županja Nuška Gajšek

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano dr. Aleksandra Pivec in Andrejka Majhen!

POBUDO ZA ORGANIZACIJO RAZSTAVE: «PTUJ ZAKLADNICA SLOVENSКИH SEMEN IN SAMOOSKRBE OD OD MARIJE TEREZIJE DO DANES »

Na vas se obračamo z zanimivo pobudo in vas naprošamo za preučitev in realizacijo.

Iskrene čestitke, za vsa vaša prizadevanja, da Ptujski semenarski center ostane v državnih rokah. 11. junij 2020 je pomemben dan za slovensko suverenost, saj je bil sprejet Sklep da SDH odkupi Ptujski center in se tako ohrani državni zaklad. Brez semen ni hrane. Takšna semena, ki so prilagojena naših ravnim razmeram, pa so v času podnebnih sprememb še kako dragocena. Pomena samooskrbe pa se v času pandemije zaveda čedalje več ljudi, zato je prav, da je na voljo čim več priložnosti za dodatno poznavanje tega področja, ki je neprecenljiv za slovenski narod in tudi dobra priložnost za Ptuj, da se širšem občestvu predstavi kot prestolnica slovenskega semenarstva in samooskrbe in nakaže nadaljnjo akcijsko in izobraževalno vlogo v tem procesu. Zato predlagamo organizacijo razstave z zgornjim naslovom, ki bo predstavila preteklo in sodobno zgodovino na Slovenskem in Ptuj kot pomembnega deležnika na tem področju.

S tem lahko Ptuj pridobi tudi izvrstno priložnost promocije lokalne hrane v naslednjem letu, ko bo Slovenija gastronomska regija Evrope. Ptuj se lahko na predlagan način učvrsti kot pomemben deležnik v Evropskem prostoru na tem področju semenarstva, ki ga je možno zaradi raznolikosti naše dežele še bolj razviti saj imamo različne rase pogoje, ki so pomembni v času podnebnih sprememb in so pomembni pri promociji sonaravne pridelave hrane. Morda je na tem področju velika tržna za razvoj panoge po vzoru aktivnosti na področju svetovnega dneva Čebel, iz katerega je nastala moderna nova gospodarska panoga tako na področju obrti, izobraževanje, apiterapije, prenosa znanja in tržan dejavnost izdelave panjev, medenih izdelkov ipd.. Poznamo izlete, ki hodijo v Arche Noah v Avstrijo gledati med drugim tudi naša semena, le zakaj ne bi zanje in resuse, ki jih ima Ptuj združili z bogato zgodovino, znanjem ljudi in ustvarili novo panogo semenarstva, ki daje tisočero priložnosti. S predlagano razstavo pa postavili kredibilne temelje, ki dajejo dodatno energijo, kjer bo možno videti kaj vse so zmogle različne generacije skozi zgodovinske obdobje in bo dala navdih kje vse so priložnosti sedanjosti in prihodnosti.

EKO CI - eko civilna iniciativa Slovenije

Ulica Savinjske čete 3, 3310 Žalec

W: www.ekoci.si, E: ekoci.si@gmail.com

Zato podajamo:

POBUDO ZA ORGANIZACIJE RAZSTAVE :

» PTUJ ZAKLADNICA SLOVENSkih SEMEN IN SAMOOSKRBE MARIJE TEREZIJE DO DANES«

1. Predstavitev Ekoci – eko civilna iniciativa Slovenije in predstavitev aktivnosti na tem področju

V združenju Ekoci - eko civilna iniciativa Slovenije, Gibanje Oskrbimo Slovenije - Štafeta semen si s somišljeniki že več kot desetletje prizadevamo za povečanje samooskrbe, sonaravno pridelavo hrane in bio krožno gospodarstvo. Rešitve iščemo od spodaj navzgor s sodelovanjem in povezovanjem strokovnjakov, institucij, politike in naprednih medijev. Sodelujemo z ministrstvi, organiziramo posvete, ministrstvom pa podajamo predloge in pobude, ki velikokrat najdejo pot tudi v zakonodajo. Delujemo na pozitiven in aktiven način s predavanji in tudi s prikazom dobrih praks tako na Poligonu zeleni dragulji narave na Pomurskem sejmu, kot na drugih lokacijah po državi. V zadnjem času smo najbolj aktivni na snovanju samooskrbnih in so bivanjskih skupnosti, ki bodo tlakovale lažjo pot v prihodnost v času podnebnih, gospodarskih in političnih sprememb. Dobre parske in kako se lažje organizirati v samooskrbne skupnosti predavamo tudi v lokalnih okoljih. Eno zadnjih je bilo na pobudo Polone Kambič, Županje Semiča, ki razdeljuje občinsko zemljo tistim, ki jo želijo obdelovati in želi ustvariti pogoje delovanja v lokalnem okolju. Nad našimi predlogi so bili navdušeni. Že več let opozarjamo na problem izgubljenih avtohtonih tradicionalnih in domačih sort semen, ki smo jih v Sloveniji izgubili že 80%. Prav zato smo aktivisti že v letu 2013 prvi odreagirali pri prodaji Semenarne in vzpodbudili gibanje - Semenarna Ljubljana - odkupimo.jo (<https://ekoci.si/zadnje/novice-ekoci-3/>). Takratna politika je pod vodstvom ministra za kmetijstvo mag. Dejan Židana uspela zagotoviti nadaljnje delovanje Semenarne in tako je lastništvo prišlo pod Deželno banko Slovenije vse do leta 2019, ko so se lastniki odločili da Semenarno zopet prodajo; <https://www.sta.si/2740110/semenarna-ljubljana-dokoncno-prodana> in <https://svetkapitala.delo.si/aktualno/semenarna-v-srbske-roke/> in <https://svetkapitala.delo.si/aktualno/semenarna-v-srbske-roke/>.

2. Pobude Ekoci- eko civilna iniciativa za ohranitev semenarstva v Sloveniji

Tudi sedaj smo Ekoci – eko civilna iniciativa Slovenije podali pobudo na Ministrstvo za kmetijstvo gozdarstvo: <https://ekoci.si/zadnje/pobude-k-ukrepom-za-preprecevanja-posledic-covid-19/>. Pod točka 7.1 smo Ekoci predlagali: »Tako moramo pristopiti, da se iz pogodbe prodaje Semenarna Ljubljana izloči del kmetijskih površin žlahtniteljskega semenarskega centra na Ptuj. Odkupi naj ga država in naj postane del Kmetijskega inštituta Slovenije.

Na njem naj se izvaja žlahtnjenje in se prične s pridelavo semena za slovenski trg.« Skrbelo nas je namreč, da bi zaradi drugih ukrepov zaradi Covida 19 posvetili premalo pozornosti tej tematiki in bi zamudili rok naveden v prodajni pogodbi Semenarne.

Čeprav so v kontaktih na Ministrstvu večkrat zagotavljali, da že iščejo rešitve. Večkrat smo jih kontaktirali in upamo, da je tudi naša vztrajnost vsaj delno pripomogla k temu, da je bil tako pomembne ukrep, **da ostanejo enkrat za vselej slovenska semena v državni lasti**. Zavedanja o pomenu semen, brez katerih ni hrane, promociji vrtičkarstva in samooskrbe, sedanja strategija kmetijstva s trajnostnim in ekosistemskim pristopom, so koraki v pravo smer, z akatero si prizadevamo tudi s somišljeniki, zato se trudimo na vseh področjih, da ozavestimo čim več področij, da v prihodnosti ne bomo lačni.

Izredno smo bili veseli informacije, da je dne 11.6.2020, Ministrstvo za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano RS iz prodajne pogodbe Semenarne Ljubljana, ki je bila prodana srbskim lastnikom, izločilo del – poskusnega selekcijskega centra Ptuj, kjer na 46 ha skrbijo za selekcijo in vzdrževanje naših semen (<https://www.semenarna.si/Selekcijsko-poskusni-center-ptuj/>). Slovenska semena bodo od sedaj naprej v naših slovenskih rokah. Brez semen ni hrane. In ta naša, ki so prilagojena slovenskim razmeram so vredna največ. Pomemben dan za prihodnost, da s slovenskimi semeni ne bodo barantali pri vedno novih prodajah Semenarne, ampak so uspeli, da bo tisti del, ki se ukvarja z semenarstvom sedaj odkupila država in bo v domeni slovenske genske banke. Kljub temu, da smo izgubili že 80% avtohtonih semen, ohranimo in čuvajmo to kar imamo.

Torej državni zaklad (semena), ki se ga premalokrat zavedamo, le ostaja v slovenskih rokah. Prav je, da pomembne mejnike slovenskega suverenosti na področju prehranske varnosti skozi različna zgodovinska obdobja in tudi ta v sedanjosti primerno obeležimo in poučimo sedanje in prihodnje generacije o pomenu hrane in semen. **Brez semen ni hrane in kdor ima hrano ima oblast**, velja skozi vsa zgodovinska obdobja. Zato podajamo pobudo kot sledi v nadaljevanju.

I. ORGANIZACIJA RAZSTAVE

Predlagamo, da v razstavi prikažete:

- a) začetek samooskrbe v času Marije Terezije;
- b) nekaj zakonikov Marije Terezije iz področja pridelave semen, sadjarstva, vinogradništva;
- c) grajski sadovnjake in vinograde in trenutne aktivnosti na tem področju;
- d) začetek semenarstva na Ptuj od leta 1968 naprej;
- e) pripojitve in združitve semenarstva v Sloveniji;
- f) mejnik prve prodaje Semenarne;
- g) druga prodaja Semenarne in prehod v državno last 11. 6. 2020;
- h) društva in posamezniki, ki so pomembno vplivali na razvoj kmetijstva samooskrbe in semenarstva na vašem področju in širše;
- i) zbirko trenutnih slovenskih semen in opise ter slikovni material kot zakladnica ki jo hranite na Ptuj;
- j) Dobrote slovenskih kmetij in drugo po vaši izbiri.

II. IZHODIŠČA

Da bi občini Ptuj lažje organizirali razstavo vam podajamo izhodišča in kontakte za katere menimo, da bi lahko pripomogli k čim hitrejši postavitvi razstave.

1. Lokacija: Na ptujskem gradu imate izvirno fotografijo Marije Terezije zato bi bilo morda smiselno razstavo umestiti na grad : https://sl.wikipedia.org/wiki/Slika:Ptujski_grad_-_Marija_Terezija.jpg ali pa v drug primeren prostor.
2. V arhivu imate originalni depo **ZAKONIKOV MARIJE TEREZIJE**, ki jih je 7 let preučevala Marija Hernija, ki je sedaj v pokoju in prava zakladnica znanja (kontakt 041 403 469). Predlagamo, da te zakonike Marija Hernija izbere tematsko na temo semen in samooskrbe in se jih razstavi z ustrezno razlago. Zanimivi zapisi so tudi tukaj: <https://www.tus.si/tus-izdelki-splosna/slovensko-s-podezelja/zelena-svetovalnica/>, kjer sem že zbrala nekaj poudarkov . Osredotočili bi se naj na njeno delo v kmetijstvu, šolstvu in samooskrbi, vpeljavi krompirja, obvezni posaditvi sadnih dreves ob poteh, da popotniki ne bodo lačni, obvezni posaditvi hrušk,...<https://vfokusu.com/post/409615/hruske-tepke-sadimo-pri-nas-ze-vec-kot-200-let-saj-je-tako-ukazala-marija-terezija>
3. V njej je navedeno tudi: 'Ste se kdaj vprašali, od kod in kdaj izvirajo nasadi sadnega drevja, zlasti jablan, ob nekaterih cestah? Zasaditi jih je dala **Marija Terezija**, ki je vladala v 18. stoletju, da so si lačni mimoidoči s sladkimi sadeži napolnili trebuhe in popotniške malhe. Vladarica, ki je uvedla red in sistem na številnih področjih, denimo v šolstvu, se je tako lotila tudi sadjarstva, delo pa je nadaljeval njen naslednik **Franc Jožef II.**' GRADIVO https://dijaski.net/gradivo/zgo_ref_reforme_marije_terezije_in_jozefa_ii_01 in <https://www.slovenskenovice.si/novice/slovenija/foto-najbolj-priljubljeni-sadez-pri-nas-ostaja-jabolko> in <http://sd18.zrc-sazu.si/LinkClick.aspx?fileticket=9DNvs9tzDh0%3D&tabid=59> in <https://pmpo.si/en/ž> in <https://www.radar.si/marija-terezija-in-jozef-ii-vladarja-ki-sta-prebudila-slovence> in https://www.wikiwand.com/sl/Marija_Terezija
4. Iz zgodovine **Semenarne Ljubljana** je razvidno, da je v letu 1968 Semenarna ustanovi selekcijsko postajo Ptuj. Na Ptuj in v Ljubljani sta od 1968 dalje potekali razvojna in kontrolna dejavnost za vzgojo, selekcijo in pakiranje semen. Semenarna je z vzdrževalno selekcijo skrbela za visoko kakovostno osnovno seme, ki ga je razmnoževala pri preverjenih pridelovalcih po vsej Jugoslaviji, hkrati pa je skrbela tako za vzgojo novih sort kot za uvajanje v svetu priznanih tujih sort. Več info na: <https://www.semenarna.si/Zgodovina/>.

5. Predlagamo da bi izpostavili **pomembne mejnike novejše zgodovine**: o izvedbi prvega poskusa prodaje Semenarne leta 2013. Da je lahko Semenarna nadaljevala z dejavnostjo bi verjetno lahko veliko povedal takratni kmetijski minister **mag. Dejan Židan** ter poudaril pomembne mejnike na tem področju. Zadnja dejanja in prenos lastništva na državo pa lahko osvetli aktualna kmetijska ministrica **dr. Aleksandra Pivec**. Menimo, da je v času neoliberalizma tlakujejo ministri za kmetijstvo pomembne temelje prehranske varnosti, ki bo v prihodnosti še bolj pomembna zato bi morali imeti pomembno mesto na razstavi.

5. **Zbirka slovenskih semen - zakladnica slovenskih semen. V njej bi predstavili tako sedanja avtohtona semena**, ki jih imamo registriranih in evidentiranih v **Slovenski rastlinski genski banki** (Kmetijski inštitut Slovenije, s posebnim poudarkom tistih, ki so nastali na **semenarskem centru na Ptuj**, UL Biotehniška fakulteta, UM Fakulteta za kmetijstvo in bio systemske vede in Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije). Opis sort in veliko slikovnega materiala imajo posamezne institucije, veliko materiala na tem področju sploh razvoja slovenskih semen pa ima vaš občan Darko Plohl, ki je bil zaposlen v centru Ptuj in je prava zakladnica znanja. Seveda je potrebno vključiti tudi semenarsko hišo Amarant, ki vzdržuje nekatere sorte slovenskih semen, zanjo pa prideluje kar 26 slovenskih pridelovalcev semen,

6. Seveda pa bi bilo potrebno k temu pridati **še Dobrote Slovenskih kmetij** in neprecenljiv doprinos te aktivnosti k kvaliteti lokalne hrane. Predstavitev zaslužnih društev vinarjev, sadjarjev in semenarjev bi naj bil sestavni del razstave. Zanimiv bi bil tudi prikaz življenja dninarjev, saj sedanjim generacijam ni jasno kako preživeti brez služb – situacija, ki prihaja ko bo izgubljenih več kot polovica delovnih mest pa narekuje osvetlitve znanja preživetja iz različnih področjih.

TERMINSKI OKVIR

Predlagamo, da »kujemo železo dokler je vroče«. Ljudje kaj kmalu pozabijo na trenutne situacijo, pomena samooskrbe v času pandemije po Covidu, Potrebno je okrepiti zavedanje, da tisto kar letos nismo posejali in poželi, nalovili rib v času Covida bo vidno na oskrbnem in cenovnem področju prehranske oskrbe šele drugo leto. Pomena samooskrbe se je potrebno lotiti celostno. **Predlagamo, da organizirate za začetek razstavo in začnete s vsebinami, ki se lahko nadgrajujete in spreminjajo.**, dodajo interaktivne in sodobne oblike ipd. Glede n ato, da ej predlagan kraki čas verjamemo, da bi s predlaganimi akterji, študenti in institucijami uspeli organizirati čudovito razstavo.

V kolikor bi uspeli bi lahko ta razstava bila prvi dogodek na sejmu Agra dne 26.8 2020 seveda če bi se kmetijska ministrica Aleksandra Pivec in ekipa s tem strinjala. **Takrat po navadi kmetijski minister organizira za evropske kolega srečanje.** In to bi bilo lahko letos na Ptuj.

Lahko pa bi bila razstava odprta do 20. do 23. 9. 2020 v času obiska delegacije v okviru projekta Evropa za državljane – Po poteh Marje Terezije. V njem sodelujejo štiri države tudi Slovenija in morda lahko zagotovimo tudi mednarodno udeležbo.

Če bi razstavo organizirali že v tem terminu, bi že bila lahko vključena kot ponudba za izobraževalne institucije da bi lahko naredili že za naslednje šolsko leto program izobraževalnih vsebin in obiskov, za turistične ogleda in aktivnosti v okviru Slovenija Gastronska regija. . Zato bi bilo potrebno k razstavi pristopiti nemudoma in povezati ljudi in vsebine preučiti materiale, ki jih že imate na gradu in v muzeju in zbirke Semenarne in posameznikov. Tako povezana vsebina bo prehransko varnost postavila na višjo raven. Predlagamo, da organizirate za začetek razstavo n klasičen način , kasneje pa jo lahko nadgrajujete in spreminjate, dodajate interaktivne in 3d projekcije ipd...

IV. ZAKLJUČEK

Menimo, da je pobuda za organizacijo razstave **PTUJ – ZAKLADNICA SLOVENKSEGA SEMENARSTVA IN SAMOOSKRBE OD MARIJE TEREZIJE DO DANES** do danes pomembna in vredna razmisleka in kot dobro izhodišče, da se postavi Ptuj in deležnike pretekla in sodobna zgodovina na piedestal kot dejavnost, ki je bo pomembna tudi za občino Ptuj. Na tak način se lahko predstavi kot pomemben deležnik na zgodovinskem, izobraževalnem ter turističnem področju pomembno za sedanje in prihodnje rodove. Hkrati se Slovenija umesti kot pomembnega deležnika sonaravne pridelave hrane v Evropski kontekst z bogato tradicijo. Zato lahko Slovenija razglasimo tudi za eko vrt Evrope in ji na tak način damo novo dodano vrednost na področju trajnostnega ekosistemskega kmetovanja ter postavimo panogo semenarstva po vzoru svetovnega dneva čebel za novo gospodarsko panogo. In naredimo vse, da v prihodnosti ne bomo lačni mi in ne naši prihodnji rodovi.

Naprošamo za preučitev pobude, odgovore in nadaljnje aktivnosti.

Zgodovino prihodnosti pišemo vsak s svojimi dejanji v sedanjosti. Prav je, da zgodovinskim osebnostim in dejanjem v oddaljeni preteklosti in sedanjosti damo mesto, ki ga zaslužijo. In da pripomoremo k ozaveščanju ljudi tudi na tem področju na najboljši možen način.

Hvala vam za vaša dobra dejanja. Vsako dobro dejanje v soustvarjanju prihodnosti šteje.

S spoštovanjem!

Za Ekoci, Irena Rotar, preds.

EKO CI - eko civilna iniciativa Slovenije

Ulica Savinjske čete 3, 3310 Žalec

W: www.ekoci.si, E: ekoci.si@gmail.com

Oskrbimo Slovenijo - Štafeta semen Gibanje za sajenje, izmenjavo in ohranjanje avtohtonih, domačih in tradicionalnih sort semen, vrtnin, poljščin, odpornih sadnih sort ter sonaravno pridelano hrano, samookrbo in bio krožno gospodarstvo.